

ПРОЕКТ WORK4CE

Днями відбулася зустріч команди проекту WORK4CE (Міждоменні компетенції для забезпечення здоров'я та безпечної роботи у XXI столітті) в м. Дортмунд, Німеччина (офлайн, онлайн), грандхолдером якого є Національний університет «Запорізька політехніка». У проєкті беруть участь 9 університетів із 5 країн – Німеччини, Бельгії, Іспанії, Азербайджану та України.

Професор кафедри програмних засобів Галина Табунчик є ініціатором, одним із авторів та координатором проєкту, піонером та одним із лідерів залучення нашого університету до обміну досвідом і міжнародної співпра-

ці. Гібридний формат заходу дозволив партнерам, які за карантинних умов не змогли долучитись офлайн, бути учасниками обговорень та дискусій.

Присутні жваво обговорювали поточний стан виконання проєкту, переглянули структуру модулів, визначили основні пріоритети та напрямки подальшої взаємодії, терміни виконання. У виступах учасників заходу йшлося про важливість навичок Індустрії 4.0, які мають узгоджуватися з роботодавцями та їх вимогами до майбутніх робочих місць.

Ґрунтовними були виступи та коментарі Carsten Wolff, Peter Arras, Galyna Tabunshchuk та ін. У обговоренні від НУ «Запорізька політехніка»

також взяли участь Андрій Карпенко, Олексій Кузькін, Ганна Засоріна. Головний бухгалтер НУ «Запорізька політехніка» Оксана Євгенівна Яковенко доєдналася онлайн і відповіла на запитання консорціуму щодо особливостей фінансового менеджменту.

Інноваційною складовою проєкту є використання Agile підходів до організації робіт у проєкті, організаційна та методична підтримка спільнот експертів і практиків для розроблення модулів. На заході було презентовано партнерів проєкту – Запорізький кластер "Інжиніринг-Автоматизація-Машинобудування" (директор – Андрій Карпенко).

Зазначалося про подальшу імплементацію отриманих розробок. На зустрічі обговорили наміри тісної співпраці із Запорізьким кластером "ІАМ". Одним із напрямів подальшої спільної роботи консорціуму проєкту і кластера – організація сертифікованих тренінгів для забезпечення компетентнісної моделі, пілот яких планується на весну 2022 р.

Андрій Карпенко,
проф. каф. ЕМС

«ЕКО ФОРУМ – 2021»

14-16 вересня 2021 р. у ВЦ «Козак-Палац» відбувся V Спеціалізований міжнародний запорізький екологічний форум «Еко Форум – 2021», наскрізним питанням якого було обрано Європейський зелений курс. Національний університет «Запорізька політехніка» підтримав захід, узявши участь у пленарній частині, роботі спеціалізованих секцій та тематичній виставці. Зокрема, серед учасників форуму – перший проректор університету Е.А. Гугнін, проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності В.В. Наумик, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Е.В. Прушківська, доцент ка-

федри охорони праці і навколишнього середовища О.Л. Скуйбіда. Викладачі та студенти університету були нагороджені з нагоди Днігаючих енергії, а також отримали відзнаки конкурсів проєктів з екологічного менеджменту та творчих робіт з ландшафтного дизайну.

Доцент О.Л. Скуйбіда є членкинею робочої групи з розроблення Плану дій з адаптації до наслідків зміни клімату м.Запоріжжя (міська рада), членкинею комісії з питань здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря м.Запоріжжя та Запорізької зони (міська рада, обласна державна адміністрація). Вона поділилась експертною думкою щодо екологічних питань.

Які Ваші враження від Еко Форуму?

У Міжнародному екологічному форумі, який щорічно організовують Запорізька міська рада та Запорізька торгово-промислова палата, беру

участь четверте. Передусім, це можливість представити свої наукові розробки та обмінятися досвідом з колегами.

Яка роль освіти в подоланні екологічних проблем?

Реалізація в Україні «зеленого курсу» не можлива без екологізації освіти. Екологічна модернізація промисловості, декарбонізація економіки, реалізація енергоефективних заходів, упровадження сучасних екологічно чистих та ресурсозберігаючих технологій, подолання проблеми зміни клімату потребують екологічних знань та високого рівня екологічної свідомості людей різних професій. У напрямку забезпечення якості освіти університет повинен стати платформою для комунікації між академічною спільнотою, представниками ринку праці та органами влади, громадськими організаціями для поширення сучасних екологічних знань, досвіду професійної діяльності та ведення бізнесу в контексті «зеленої» економіки.

Які еколого-освітні заходи потрібні для покращення екологічної ситуації?

Екологічна компетентність майбутнього інженера, фахівця з транспортних технологій, електромеханіка, економіста або представника іншої професії не повинна обмежуватися лише навчальними курсами та науково-дослідницькою роботою (які, безумовно, є необхідними). Вкрай важливо забезпечити формування екологічної культури.

Від закладів вищої освіти суспільство очікує формування екологічно сві-

домої еліти, прищеплення природоохоронних цінностей у професійній діяльності та побуті. Потребою часу є створення можливостей для задоволення потреб та інтересів студентів, зокрема щодо екологічно свідомого способу життя, участі в культурних та наукових екологічних заходах, підвищення рівня обізнаності щодо еко-виробництва, енерго- та ресурсозберігаючих екотехнологій.

Олена Скуйбіда,

доцент НУ «Запорізька політехніка»

РОКИ ЙДУТЬ, ТРЕНДИ ЗМІНЮЮТЬСЯ, А ТРАДИЦІЇ ЖИВУТЬ!

12-13 жовтня відбулася III Міжнародна науково-практична конференція «Генерування інновацій інклюзивного розвитку: національний, регіональний, глобальний вимір» у межах проекту Economic Fundamentals Initiative та БО БФ Центр вільної економіки імені Кахі Бендукідзе «Економіка здорового глузду». Організатором конференції була кафедра «Міжнародні економічні відносини» НУ «Запорізька політехніка», а координатором – професор, д.е.н. Емілія Прушківська.

Тематика наукової конференції для наукової спільноти – це осмислення та аналіз набутого досвіду з урахуванням сучасних реалій та суперечностей розвитку, наукового обґрунтування перспективи інклюзивного розвитку національної економіки та інноваційних процесів на національному, регіональному та глобальному рівнях; мета конференції – зробити внесок у справу збагачення концептуального потенціалу економічної науки України.

Конференція проходила у формі онлайн, офлайн та заочній. Зареєстровано 170 учасників. Завдяки взаєморозумінню колег та злагодженій роботі всіх кафедр економіко-гуманітарного інституту був досягнутий максимум ефекту, який проявився, зокрема, і в значній кількості учасників із різних вишів України, а також закордонних

– Болгарії, США, Чехії, Словаччини, Польщі, Таджикистану та інших країн.

Дякуємо активним учасникам та організаторам конференції за змістовні доповіді, цікаві дискусії, оригінальні рекомендації щодо рішення конференції, дизайн та аромат нашої «Хризантемової конференції» (це символічна назва конференції).

Емілія Прушківська,

зав. каф. МЕВ

Вітаємо

ФРОЛОВА МИХАЙЛА ВОЛОДИМИРОВИЧА
завідувача кафедри «Металорізальні верстати та інструменти», із 60-річчям!

З ювілеєм Вас, шановний Михайле Володимировичу!

Бажаємо Вам втілення в життя всіх благородних задумів, невичерпних духовних сил!

Нехай відкриваються перед Вами нові шляхи до успіху та процвітання в усіх Ваших діях та починаннях, а Ваша праця й надалі множить новими здобутками та увінчується достойними нагородами!

**Ректорат,
деканат машинобудівного факультету,
колектив кафедри МВ та І**

СТУДЕНТ РОКУ-2021!

17 листопада 2021 року, з нагоди Міжнародного Дня студента у Запорізькому обласному центрі молоді відбулася урочиста церемонія нагородження переможців конкурсу «Студент року 2021».

Переможцями конкурсу від нашого університету стали:

- Лиза Євгеній Сергійович – студент – громадський діяч року;
- Новотарський Микола Євгенович – студент – артист року;
- Безсонови Олена Станіславівна і Денис Олександрович – студентська сім'я року.

ВІТАЄМО ПЕРЕМОЖЦІВ!

Прес-служба профкому студентів

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ ТА МОВИ В «ЗАПОРІЗЬКІЙ ПОЛІТЕХНІЦІ»

3 Днім української писемності та мови!

Щороку, починаючи з 1997р., українці у всьому світі 9 листопада відзначають надзвичайно важливе свято, вшановуючи консолідуючу роль рідної мови та популяризуючи її в усьому світі, – День української писемності та мови. Урочистості відбуваються в різних форматах, масштабах і впродовж цілої декади. Це й інформаційно пізнавальні наукові конференції, і круглі столи цікавої проблематики, і конкурси наукових робіт з українського мовознавства, і творчі змагання, і зустрічі з українськими письменниками, і панельні дискусії про українську мову в світі, і різноманітні лінгвістичні вікторини. Саме в цей день стартують щорічні міжнародні конкурси ім. Петра Яценка (з 1999 р.), ім. Тараса Шевченка (перший – у 2010 р.). Із 2000 року постійно зростаючими масштабами вражає важлива за своєю метою патріотична акція національної єдності – всеукраїнський радіодиктант.

Філологи кафедри українознавства та ЗМП нашого університету беруть активну участь та започатковують різноманітні види і форми проведення цієї щорічної урочистої декади, у тому числі на платформах онлайн. Вже традиційними від часу першої, ініційованої ще в листопаді 2004 року, та най-

масштабнішими стали в нашому закладі міжвишівські наукові конференції з міжнародною участю, яких вже відбулося шістнадцять, і студентські круглі столи мовнокультурологічної тематики. Триває й традиція проведення університетського етапу (конкурси складаються з трьох етапів) двох міжнародних конкурсів: з української мови ім.Петра Яценка і мовно-літературного ім.Тараса Шевченка.

І цього, і минулого року, попри карантинні умови освітнього процесу через Covid-19, спостерігається очевидна позитивна динаміка різних заходів до Дня української писемності та мови. Це підтверджує оптимістична статистика щодо активності студентської молоді у різних заходах в онлайн форматі: цілком вдалося суттєво розширити цільову аудиторію завдяки підготовчій роботі. Заздалегідь першокурсників було ознайомлено з алгоритмом участі в радіодиктанті національної єдності, надано їм необхідну консультативну допомогу щодо написання диктанту та роз'яснено нововведення 2019р. в українському правописі. Відтак 176 студентів-першокурсників від усіх факультетів, і серед них найбільша кількість учасників від ФКНТ і ГФ-101, долучилися в День української писемності та мови до участі у Всеукраїнському радіодиктанті національної єдності-2021, який зачитав у прямому ефірі на всіх платформах Суспільного сам автор цього тексту – український прозаїк, поет, есеїст Юрій Андрухович, твори якого знають і на Заході. Назва тексту радіодиктанту знакова – «Слідом за

пам'яттю». Трансляцію радіодиктанту цього дня увімкнули понад 255 тисяч глядачів, у тому числі і викладачі й працівники нашого університету.

8 листопада завдання першого (університетського) етапу XXII Міжнародного конкурсу ім.Петра Яценка онлайн виконували 42 студенти з різних факультетів університету, і найбільша кількість конкурсантів – це першокурсники ГФ, які здобули на цьогорічному ЗНО з української мови та літератури високі бали. Відповіді на завдання першого (університетського) етапу XII Міжнародного мовно-літературного конкурсу ім.Т.Шевченка, мета якого – вшанування творчої спадщини великого українського поета, написали і відіслали першокурсники з більшості факультетів університету: ГФ, ЕФ, РТФ, ФБАД, ФЕУ, ФКНТ, ФУФКС. Окрім цього, в академічній групі ГФ-211 організовано на платформі Google meet цікавий за своїм пізнавальним ресурсом і дискусійним форматом круглий стіл з актуальних проблем мовнокомунікативного етикету, на якому першокурсники обговорювали і традиції, і новаційні тенденції у сфері сучасної міжнародної комунікації.

Кожного року листопад, у першу декаду якого традиційно в університеті вшановується День української писемності і мови, у другу свою декаду осяяний днем народження alma mater – цьогоріч 19 листопада рідній Запорізькій політехніці виповнився 121 рік.

Галина Онуфрієнко,

доцент, відповідальна за наукову роботу секції ЗМП на кафедрі У та ЗМП

ПІДСУМКИ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНИХ КОНКУРСІВ

8 листопада 2021 р. в Національному університеті «Запорізька політехніка» дистанційно відбувся I етап XXII Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яценка та I етап XII Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка. Члени журі конкурсів, викладачі кафедри українознавства та загальної мовної підготовки, перевірили 66 робіт студентів 8 факультетів.

Переможцями Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яценка стали:

- 1 місце – Нестеренко В. ст. гр. УФКС-310 (керівник – к.філол.н., доц.кафедри УЗМП І.О.Воронюк)
- 2 місце – Дворак М. ст. гр. ФЕУ-111 (керівник – доц.кафедри УЗМП К.С. Бондарчук)

Бондарчук)
 ● 3 місце – Бочарська А. (ГФ-321), Дорофеева С. (ГФ3210, Думенко А. (ГФ311), Кирилов М. (ГФ-211) (керівник – к.філол.н., доц., доц.кафедри УЗМП Г.С. Онуфрієнко); Голубцова В. (ЕФ-211) (керівник – к.філол.н., доц., доц.кафедри УЗМП Т.Г.Біленко); Гросу К. (ФЕУ-111), Холод Д. (ФЕУ-111) (керівник – доц.кафедри УЗМП К.С. Бондарчук); Сторчак А.(УФКС-311), Товстоус Т.(УФКС311), Петренко А. (ІФ 611) (керівник – к.філол.н., доц.кафедри УЗМП І.О.Воронюк); Гришко Н. (КНТ-СП111) (керівник – к.філол.н., доц., доц.кафедри УЗМП І.В.Чернова); Кодак І. (КНТ-511) (керівник – к.філол.н., доц.кафедри УЗМП Т.В.Катиш).

Студентів відзначено також у таких номінаціях:

- «Найкраще власне висловлювання»: Товстоус Т. (УФКС 311), Думенко А. (ГФ-311), Кодак І. (КНТ-511), Дудіна А. (М-811);
- «Знавець акцентуаційних норм української мови»: Нестеренко В. (УФКС-310), Товстоус Т. (УФКС-311), Філоненко А. (ГФ-311), Клеткіна К. (ГФ-311), Титаренко А. (БАД-531), Носко А. (БАД-531), Маслюк О. (БАД-111), Бережна А. (БАД-811), Голубцова В. (ЕФ-211), Кирилов М. (ГФ-211), Гросу К. (ФЕУ-111), Дворак М. (ФЕУ-111), Дудіна А. (М-811);
- «Знавець лексики і фразеології української мови»: Філоненко А. (ГФ-311), Бочарська А. (ГФ-321), Кирилов М. (ГФ-211),

- Терещенко Т. (БАД-811), Драб А. (БАД-521), Пічко Г. (КНТ-151), Мінзак Ю. (КНТ-521), Голубцова В. (ЕФ-211), Арцибашева Д. (М-811), Гросу К. (ФЕУ-111), Тендеренко Л. (ФЕУ-111), Тарасенко І. (ІФ-511), Петренко А. (ІФ-611), Товстоус Т. (УФКС-311), Солоділова Л. (УФКС-310), Нестеренко В. (УФКС-310), Дорофеева С. (ГФ-321), Потяркіна А. (ГФ-211), Вербова К. (КНТ-211), Кодак І. (КНТ-511);
- «Знавець етикетних формул звертання української мови»: Шевченко О. (ІФ-611), Гросу К. (ФЕУ-111), Цимбал А. (ФЕУ-111), Дворак М. (ФЕУ-111);
- «Найкращий літературний редактор»: Сторчак А. (УФКС-311), Дорофеева С. (ГФ-321), Кирилов М. (ГФ-21).

Переможцями Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка були визнані такі студенти:

- 1 місце – Дворак М. ст. гр. ФЕУ-111 (керівник – доц.кафедри УЗМП К.С. Бондарчук);
- 2 місце – Голубцова В. ст. гр. ЕФ-211 (керівник – к.філол.н., доц.кафедри УЗМП Т.Г.Біленко);
- 3 місце – Дудіна А., М-811 (керівник – ст.викл. Л.В.Миронюк); Петренко А., ІФ-611 (керівник – к.філол.н., доц. кафедри УЗМП І.О.Воронюк); Терещенко Т., БАД-811 (керівник –

к.філол.н., доц.кафедри УЗМП Г.С. Онуфрієнко); Холод Д., ФЕУ-111 (керівник – доц.кафедри УЗМП К.С. Бондарчук)

Вітаємо наших переможців та всіх учасників! Любіть слово, бережіть слово, плекайте слово!

Ірина Воронюк,
Голова журі конкурсів,

Тетяна Катиш, Ліна Миронюк,
члени журі конкурсів,

Катерина Бондарчук,
голова організаційного комітету конкурсів

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ КЛИЧНОГО ВІДМІНКА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Кличний відмінок наявний в українській мові з давніх часів. Доказом цього слугують фольклорні тексти (колядки, щедрівки, веснянки, замовляння, пісні тощо), у яких звертання вжито саме у формі кличного відмінка. Наприклад: *Добрий вечір тобі, Пане господарю*, *Радуйся (щедрівка)*; *А мій любий господарю*, *Слухай, слухай, благодарю* (колядка); *Ой не ходи, Грицю*, та й на вечорниці (нар. пісня).

Але історія кличного відмінка в українській мові не раз зазнавала змін. У період 30-90-х рр. минулого століття були спроби максимально наблизити українську мову до російської, а кличний відмінок підкреслював унікальність нашої мови, її особливості. Він є одним із засобів милозвучності, елементом мовленнєвого етикету українців. На той час кличний відмінок називали кличною формою, хоч форма звертання, яка виражалася за допомогою відповідних закінчень, остаточно не зникла. Але й до сьогодні не завжди правильно вживаються форми звертання на кшталт російської мови, тобто в називному відмінку.

Під час використання кличного відмінка слід враховувати категорії роду, числа, відміни та групи іменників. Іменники у формі множини збігаються в називному та кличному відмінках, за винятком *пани*, що має варіант *панове*. Сьогодні реєстр слів-звертань офі-

ційного вжитку становлять такі: *добродії, товариство, колеги, громадо*, які супроводжують етичні означення на кшталт: *глибокоповажні, дорогі, шановні* тощо. Однією із форм звертання до незнайомих людей, яким наперед висловлюємо довіру, є слово *друзі*.

Для іменників середнього роду у формі однини кличний і називний відмінки збігаються.

Форми кличного відмінка іменників чоловічого та жіночого роду треба розглядати з урахуванням того, до якої відміни та групи вони належать.

Для іменників жіночого роду прикриті такі закінчення: **-о** (І відміна, тверда група): *Олено, Ганно, Ольго*; **-е**, **-є** (м'яка та мішана групи, І та ІІ відміни): *Любово, земле, Насте, Маріє*; **-ю** (іменники м'якої групи І відміни зі значенням пестливості): *матусю, бабусю*.

Для іменників чоловічого роду властиві такі закінчення: **-о** (тверда група, І відміна): *Миколо, Саво*; **-е** (ІІ відміна, тверда та мішана, інколи м'яка групи): *Артеме, Богдане, стороже, зброяре, хлопче*; **-у** (деякі іменники твердої груп ІІ відміни): *батьку, сину, полковнику, слухачу*; **-ю** (іменники м'якої групи ІІ відміни): *Андрію, Василью, лікарю*. Треба зважати також на різні варіанти імен, які існують у мові, зокрема повне (офіційне) ім'я та його скорочений (розмовний) пестливий зменшений варіант: *Ольго – Олю, Ан-*

дрію – Андрійку, Маріє – Марійко, Анастасіє – Насте – Настуню. Слід враховувати й існування однотипних чоловічих та жіночих імен: *Євгене – Євгеніє, Ярослав – Ярослав, Валентине – Валентино*.

На сьогодні кличний відмінок зазнає певних змін, що стосується, перш за все, звертань, які складаються з двох слів. В останньому варіанті Українського правопису (2019 р.) визначено такі особливості звертання: ім'я та по батькові – обидва слова в кличному відмінку: *Сергію Івановичу, Марино Петрівно*; загальна назва та ім'я – у кличному відмінку: *брате Іване, сестро Ніно, колего Андрію, викладачко Маріє*; загальна назва та відмінюване прізвище – у кличному відмінку: *пане Шевченку, полковнику Василенку, бухгалтерко Субото, пані Гордійчук*; дві загальні назви – обидві у кличному відмінку: *пане капітане, колего інженере, пані секретарко*. Точаться суперечки з приводу кличного відмінка імен *Ігор* та *Ілля* – *Ігорю чи Ігоре, Ілле чи Ілле*, хоч на сьогодні нормативними є форми *Ігорю та Ілле*.

Отже, мова не стоїть на місці, вона перебуває у стані змін, що стосується, зокрема, й функціонування в українській мові кличного відмінка, повертаючи наше мовлення до його питомих джерел.

Катерина Бондарчук,
доцент кафедри українознавства та ЗМП

Редактор
Ганна
Мировська

Редакційна колегія: С. Т. Яримбаш – проректор, К. С. Бондарчук – доцент кафедри українознавства та загальної мовної підготовки, секретар; М. В. Дедков – декан гуманітарного факультету, М. Л. Антонов – декан електротехнічного факультету, Ю. П. Петруша – голова профкому, А. В. Іванченко – голова студентського профкому, Н. Л. Онуфрієнко, В. О. Рибін, Є. І. Івахненко, О. М. Бабенко – заступники деканів факультетів. Програма підтримка та комп'ютерна верстка – Олександр Набережний; коректор – Катерина Бондарчук. Підготовлено в Vim та зверстано в системі L^AT_EX.

« І Н Ж Е Н Е Р – М А Ш И Н О Б У Д І В Н И К »

газета Національного університету «Запорізька політехніка» видається з 1960 року. Засновник і видавець – ректорат НУЗП.

Адреса редакції: 69063, Запоріжжя, вул. Жуковського, 64. Телефони: 769-84-68, внутрішній: 4-68.

Свідоцтво про державну реєстрацію ДП №1329-604-ПР від 22.07.2020 р. Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №6952 від 22.10.2019 р.

Тираж 55 прим. Електронна версія: <https://zp.edu.ua/projects/newspaper/index.html>